ՃԲ. ՏԱՐԻ 3490 (Ն. Տ.) 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1895 2 ՀՈԿՏՏԵՄԲԵՐ 1895 25 ՐԷՊԻԼ ԱԽՐԻ 1313 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱ.ՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆԷ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԼՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ. Պոլիս

ادارهٔ سعادتلو آروره نشریاتنه عائد مکتوبلرك

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ընդհանուր

20 ՓԱ.ՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան դրամական արժէք	140
» »	Վեցամսեայ » »	75
» »	Եռամսեայ » »	40
Օսմ. երկիրներէ	Տարեկան ժրանիւ	56
» »	Վեցամսեայ »	28
Ընծիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ	Ղրուշ	80

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ես չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՍԻՐԱՑԻՆ ՏՈՒԱՄՆԵՐՈՒ ՃՈՒՐՃԸ

Ան սիրային տառաճիներու չարքին մէջ պրոնց մանրամասնութիւնները կը բերէ մեզ եւրոպական սուրհանդակը, կան որ առանձին ուշադրութեան առարկայ կը դառնան և լրաթերներու ուքրոնիկագիրներու կողմէ չահեկանօրէն պատմուելէ ետք՝ կը փոխանցուին աւելի կարող գրիչներու, հոգեբանական տեսութիւններու,—աչխարհիկ հոգեբանութեան, եթէ կարելի է այսպէս բացատրել—նիւթ մատակարարելով. Ասանց կարգէն էր պատմութիւնն այն Բարիզցի հարուստ երիտասարդին որ գեղանի երգչուհիի մը հետեւեցաւ մինչեւ Լիոն և իր բուռն տարփանքին զէմ անոր անողոք ու հեգնոտ մերժման առջեւ՝ ըէվոլվերի հարուածով մը վերջ տուաւ իր կեանքին։ Այս դէպքը կը պատկերացունէ այն տեսակը ու ահռելի կացութիւններէն մէկը ուր կը գտնուի մարդ երբ կին մը կը սիրէ առանց անկից սիրուելու, և անձնասպան կըլլայ պարզապէս անոր համար որ կը մերժուի, առանց վարանելու, առանց իր արտին խորհուրդ հարցունելու, առանց ինքզինքը դատել կարենալու։ Բայց խնդիրը պէտք է նկատել անհատականութիւններէն վեր, ընդհանուր կերպով, և մերկացնել իր գռեհիկ կամ հասարակ կողմերէն, մէկդի թողլով կարգ մը երեւոյթներ, օրինակի համար կինոջ չարութիւնը որ երբեմն հաճոյք կը զգայ զինքը սիրող մարդը տառապեցունելէ, անփութութեամբ կամ անգթութեամբ ձգելով զայն որ մինչեւ իսկ անձնասպան ըլլայ։ Այդ պարագաներէն դուրս միայն, դէպքը կը վերստանայ վշտաբեր փափկութեան, անթափանցելի գաղտնիքի և սրտաճմլիկ գարհուածքի մը հանգամանքը։

Ինչ բարոյական տագնապներէ անցած է մարդը որ անձնասպան կ'ըլլայ կինոջ մը համար։ Ով ալ ըլլայ այդ կինը և ինչ ալ ըլլայ մարդը,—վասն զի իր դժբաղդութիւնը կրնայ պատճառել մարդու լաւագոյնին ինչպես յոռեգոյնին,—իր հոգեբանական վիճակը, թէև ասկալի, պարզ է ու դիւրըմբռնելի. Զգայնոտ գրգռում մը, մելամաղձոտ բորբոքում մէջ այն, ուր մտածումը կ'անհետի, ուր մարդը անտանելի վիշտ մը բեռը միայն կը զգայ և ուսկից կը ճողոպրի յիմարաբար, ինչպէս պիտի ապատուէր ուրիշ որ և է անտանելի ցաւէ, բէվոլվերի հարուած մը պարպելով ինքզինքին, Թոյն խմելով կամ պատուհանէն նետուելով։ Անձնասպանը, յիմար մը ըլլայ կամ խելացի, պարկեշտ կամ ապականուած անձ մը, հարուստ կամ ապրատ, և եթէ մեռնի ամէնէն ամբիծ կամ ամէնէն լկտի արարածին համար, մտաւորական քաջքաջալ մը ունի որուն չեն կրնար դէմ դնել իր ուժերը, և որուն վիճակը կրնայ սահմանուիլ։

Բայց կինը որուն համար կը մեռնի, ինչպէ՞ս սահմանել անոր կայունութիւնը։ Մի՞թէ ներթագրեք գինքը ազնիւ բերդ մը, ինչպէս են նենգաւոր կիները, կամ բնական գգացումներէ վար ապականուած ազնիկ մը ոչ ալ այդ զգացումներէն վեր սուրբ մը։ Ինչպէ՞ս ըմբռնել անոր հոգեկան տառապանքը, երբ կը զգայ որ իր մեկնութքը բառական պիտի ըլլայ ուրիշի մը կեանքը կամ մահը վճռելու։ Ի՞նչ պարտաւոր է ընել, ի՞նչ թելադրութիւններ, ի՞նչ գաղափարներ, ինչ հնարքներ պիտի ներկայանան իր մտքին։ Եւ ազէտին պատահելէն ետք, որպիսի յիշատակներով ու մտածումներով պիտի ապրի այդ մեռեալին հետ իր կեանքին մէջ։

* * *

Մարդը, սիրային բորբոքմանը մէջ, կը մոռնայ իր անձնականութիւնը, ալ ինքը չէ, այլ խելագար մը։ կինը, ընդհակառակն, ինքզինքէն զուրս եկած այդ մարդուն հանդէպ՝ ինքզինքին տէր կը մնայ ու իր գիտակցութիւնը չի կորնցուներ, իր կեանքի պայմաններուն, իր դիրքին, իր կրթութեանը համաձայն՝ քիչ կամ շատ մտահոգ է, քիչ կամ շատ զգուար, քիչ կամ շատ փիլիսոփայ կամ հաւատացեալ։ Երիկամրդուն վիճակը ախտաբանութեան ճիւղին կը պատկանի, մինչդեռ կինոջ հոգեբանութեան, ամէնէն նրբին, ամէնէն բարդ, ամէնէն խորհրդաւոր հոգեբանութեան։

Կը պատահի որ մանկամարդ աղջիկ մը անյաղթելի հակակրութիւն մը զգայ եռիտասարդի մը նկատմամբ որ զինքը կնութեան կը ընդունի, և ոյուն անտեսանելի կը թուի իրեն համար։ Ինք ոչինչ ըրած կամ ըսած է այդ եղերական վախճանն առաջ բերելու համար, զոր կը պատճառէ որովհետեւ կ'ապրի ու գեղեցիկ է, և չի կրնար դադրիլ ապրելէ ու գեղեցիկ ըլլալէ։ Ու այս գըժբաղդութիւնը կը պատահի իրեն, խղճի կատարեալ գիտակցութեան, մարքի կատարեալ պայծառութեանը միջոցին, իրեն սիրաբանող մարդուն ակամայ ականջ կախելու կամ մահ մը պատճառելու ընտրութեանը մէջտեղ մնալով։

Կինոջ մը համար անձնասպան եղող մարդուն կայունութիւնը յուսահատի մը կացութիւնն է։ Կինոջը, որ կ'ապրի անկից վերջ—երբ գռեհիկ աղջիկ մը չէ—գիւցազնական չե՞նք կրնար նկատել։

Տ.

ՔԱՆՐՕՊԷՐ մարէշալին ի յիշատակ մատնարան մը կանգնելու համար կազմուած մասնախումբը կը գումարուի չարթուս ի Բարիզ, տեսնելու համար վիրկինական յատակագիծը զոր պատրաստած է Ալֆրէտ Լընաւտ արձանագործը։ Արձանը որ պիտի կանգնուի ի Սէն — Սէրէ, ցած պատուանդանի մը վրայ պիտի հպատպուի, երեք կողմանի քանդակներով օրանք պիտի ներկայացունեն երեք գլխաւոր ճակատամարտները որոց մասնակցած է Քանրոպէր։ Արուեստագէտը այնպիսի ձեւ մը տալ ուզած է արձանին ամրողջութեան, որ կարելի եղածին չափ արտայայտէ մարեչային անձնական քանութիւնը։

ԽՈՀԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ Ակադեմին որուն ատենապետն է Գ. Բայեան, նախորդ չարթուն գումարում մը ունեցաւ Բարիզի ինհերդ ընդհանկին մէջ, խնամակալ տիկիններու մասնախումբ մը կազմելու համար որ պաշտօն ունենայ ատենին խնամարարութեան ու տնտեսագիտութեան ձրի դասախոսութիւն մը կազմակերպել այդ չրջանակին աղջկունիներուն համար։ Ժիւլ Սիմոն, որ յատուկ հրաւիրագրով կը հրաւիրուէր այս գումարման, այդ նիւթին վրայ գեղեցիկ ատենաբանութիւն մը արտասանեց որ քանիցս ընդմիջուեցաւ ծափերով։

ՅԱՄԱՆԱԿԱՒՈՐ արուեստագէտներուն մէջ ամէնէն աւելի վարձք ստացողն է գաշնակահար Բաեէրէվսքի։ Շիքագոյի մէջ իր տուած միակ նուագահանդէսին համար ստացեր է 35,000 ֆրանքը։ Լոնտոնի մէջ վերջին անգամ իր տուած նուագահանդէսին համար է 25,000 ֆրանքը։ Միւնհոն ատեն, պայմանագրեր կնքած է Ամերիկայի համար. հարիւր նուագահանդես պիտի տայ և պիտի ստանայ 1,250,000 ֆր։

Մասնաւոր գումարումներու մէջ ներկայացում կամ նուագահանդես տալը կարգ մը արուեստագէտներու համար հասցնելի լուսանայ աղբիւրներ են։ Մինակ, Գ. Ժան սը Բէձքէ չուզեր սը-

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՄԲ ՎԵՐՋԱՅԱՆ

Քանի մը չարաթ առաջ երդնկայի մէջ տեսնուեցաւ տեղական կանոցի տարագին տարիքի կերպով հագուած գեւսուհի կին մը, որ այնինչ քաղաքս ժամանած ըլլալով պանդոկէն դէպի հայարնակ թաղերը կը դիմէր իր հետն ունենալով բեռնակիրներ որոնք իր թէթեւ ապուժմունքը կը փոխադրէին։ Իր սեւ դիմակները, տարտամ ու անորոշ քանուածքը, մանչուկ ու աղուոր կերպարանքը ցոյց կուտային թէ թաղին ճամրայ հարուածին մէկ մասրևոն է Թերեւս հետաքրքրութիւն մը առիթած։ Քանի մը օր վերջ տրդարեւ իմացուեցաւ որ Պօղոս Պապիկեան որը աղջիկ մէ եղեր այդ տարարագրէր, որ Աբէ-Եէֆ օթարի «Մասմիպարուժ» մակագրով ու ե. ամերարութեամբ յօդուածին հերհուածին ըլլալով, իր նշանած ժամկոչը գինք վատաբար խրատած ու գաղտագողի մեկնած ըլլալուն համար, վճռական որոշում մը րրած է, այն է ունենացածը չունեցածը ծախել ծախծխել և իր անհետ ոդիին ու քաղաքականը վրայ վտակ իրեն համար յայտ առժամանակի ուրդեսութեան մը ձեռնարկել, անցնիլ հեռ, ծով, ցամաք ու անծանօթ վայրեր, իր նկրահասը հետապնդելու և անոր ապաժամանակ պատիժը տալու համար։

Մարմնով ու սեռով տկար, այլ սրատ ու բնաւորութեամբ կորովի ու յամառ այն օրիորդը, Արուսեակ Փափազեան, Պատրիարքութեան կողմանեցաւ Տ. Թադէոսի Թոռը, Պօղոսի ձեռք ձգած իր յանձնարարական թղթով տեղւոյս ուսուցիչներէն միայն տուրը հիւր եղած և անոր պաշտպանութեան յանձնուած էր։ Բիչ առնուն գրեթէ ամբողջ քաղաքին մէջ տարաձայնութիւններ ներկայութիւնն օրիորդին, որ ինչպես ըսի, իր տարազով ու կերպերով քաղաքին հաճար նորութիւն մ'էր։

Հասարակութեան կարծիքները չատ այլազան էին օրիորդին նկատմամբ։ Երգնկա գաւառական միջավայրը քաղաք մը ըլլալուն, տեղական բարքերուն բոլորովին հակառակ է աղջկան մը արարքը, որ յամառութեամբ իր խոստումնագրած սիրահարը վնասելու եւեր է երկրէ երկիր։ Այգպիսին անհաւատալի արարած մը կը համարուի, որ երբեք պատասխանութեան արժանի չէ։ Մրքան անպատասխանութիւն, կ'ըսէին ոմանք, այդ աղջկան բաժին, որ յանգիներ է հեռանալ երկիր մը գալ նշանածը գտնելու համար, եթէ պատեսար ու պարկեշտ ըլլար, տեղ կը նայեր որ օրիորդը գինքը փնտռէին։ Գաւառական քաղաքներուն, մանաւանդ գիւղերու մէջ ինչպես յայտնի է, աղջիկը չէ որ կը տեսնէ, կը հանի, կը սիրէ և կ'ամուսնանայ, այլ անոր ծնողքն են որ կատան գինք որու որոշեն։ Աղջկան այդ պարագային լուռ, պնիսս, անլեզու արարած մը, չրանայ անբան մը, ապրարի կամ կարապի նման առարկայ մէկ որ կը գնահատուի և կը փոխարարուի։

Շատ անգամ ալ ծնողաց բարմադիմի նկատողութիւնները, սակայ չահասիրութիւնը պատճառ կ'ըլլան որ քանի մը անգամ նչանախօսութիւնները լուծուին առանց աղջկան հաւանութեան։ Ուրիշներ ալ, ընդհակառակն, կը մտածեին թէ Օր. Արուսեակ, որը ու անտէր աղջիկ մը, մինչեւ որ զօրաւոր պատճառներ ունենացած չըլլայ Պօղոսէն մինչեւ երգնկա գալու, այս պիսի դժուար ճանապարհորդութիւն մը յանձն առնելու չատիպրէր։ Ոմանք ալ, աւելի արմատական, քայց բնականաբար սակաւաթիւներ, կը մտածէին թէ սատիկ ու զօրաւոր սէր մը որ կը հարկադրէ գմարդ ամեն տեսակ զոհողութիւններ ու տառապանք յանձն առնելու, ինչո՞ւ ներելի ըլլայ երիտասարդի մը համար, ու աննշանելի աղջկան մը համար, որ նոյնպէս մարդկային սիրտ ու բնաւորութիւն ունի։ Այս իրաւ է սակայն որ աղջկան հետ խոստովանը, անոր միջոցակ պատճառները նեղները լսողները, անոր հառաչանքները ու արտասուքները տեսնողները բոլորն ալ իրենց կը չարժէին և անոր քով անպատկառութիւն կամ անպարկեշտութիւն ու ննդութիւն չը գուշակելով, անոր ընթացքը և այսօրուան վիճակը միամտութեան և կոյր ու չամաս սիրոյ արդիւնք կը նկատէին։

Թաղը ուր կը գտնուէր Արուսեակ, տունը ուր հիւրընկալուած էր, ուսուցիչը որ պարտականութիւն համարած էր զայն պաշտպանել, դրացիները որոնց հետ սակաւ կը խօսակցէր հէք լեզու աղջիկը. ատոր ամենը միշտայր մը կը կազմէին, ուր կանոնագիրներ, հոգածութիւն ու պաշտպանութիւն կրնար ստանել տատաղ չատասխանել ըլլալու։ Բարկամաց դատարանի մը հրաւիրութեան օրիորդին նշանածը, Անդրէաս Սարքսեան, Խոպիւղի նախորդ ժամկոչը, իր երկու մեծ եղբայրները և հօրեղբօրորդին, որոնք Մահմուտցիք գիւղն են։ Այդ բոլոր եղբայրներէն վախնալով և անոնցմէ խնդրելով ախատ նամ մը գալ, այսպ

Ազատության ձայնակից թերթ

ՀՐԱՏ ԱՐՏԱՔՍԵՐՔՍԵՑԻ

Ամսագիր 8 էջանոց մեծադիր ձևաչափով։

Ամսագրի 2-րդ տարվա 14 հատ. 1895 թ. Պետրվար

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Հայկական հարցի մասին մեր ունեցած տեղեկությունները շատ սակավ են։ Մենք գիտենք միայն, որ Թուրքիայի հայ ազգաբնակչությունը ենթարկվում է ամենաանտանելի հալածանքների, որ նրա գույքը, կյանքը, պատիվը ամեն րոպե վտանգի մեջ են գտնվում, որ նրա դրությունը ամենաողբալին է։ Մենք գիտենք նաև, որ Թուրքիայի հայերը ամենահամբերատար ազգաբնակչությունն են, որ նրանք ոչ միայն չեն ապստամբում, այլև ոչ մի կերպ չեն ցանկանում ապստամբել։ Ամենաանտանելի բռնությունների առաջ նրանք միայն խոնարհաբար գլուխ են կորացնում

ՔՈՆԵԱՔ Ն. Ի.
ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ
ՄՈՍՔԱԴ ԳԻՆԻՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ
ԱՄԵՆԷՆ ԶՈՒՏ ՔՈՆԵԱԿԸ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
Յունական եւ Եւրոպական բազմաթիւ հիւանդանոցներու
Մեծաքանակ առաքում բովանդակ Թուրքիոյ, Եգիպտոսի, Սուրիոյ, Ռումանիոյ, Սերպիոյ, Պուլկարի յ, Ռուսիոյ, Ամերիկայի և Հնդկաստանի համար։

ՎԱՃԱՌԱՆԻՔ ԳՈՒՆԹԱՐԱՆԻ

ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

ՎԱՃԱՌԱՆՔ ՉԱՐԴԱՐՄԱՑՄԱՆ

ՊԱԹԻՍԹԱԼ Ի ՊՈՒՐԼՕՆ
ՄԻԱԿ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՔՈՆԵԱԿԻ
Պ. Ֆ. ՊԱԹԻՍԹ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊԻՐԵՈՆ
ՈՐ ՀՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒՆԻ
Հաստատեալ 1872 ին
Միակ ներկայացուցիչ Տ. Կ. Տիսբենատիս։ Կեզրոնական վաճառանոց, Գալաթիա, Օիւրֆարի փողոց, թիւ 23։ Մատուճիւղ Ներսէս Քայլանճի—Բուդրում թիւ 9։

ԳԱՐԱԳԷՕԶԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.— Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ պատրաստուած տեղեկագիր մը, որ կը վերաբերի Գարագէօզի կամուրջին վերաշինութեան և ծախուց գումարին, վաւերացած է կայս. իրատեով։ Ծովային նախարարութիւնն, որ պիտի վերաշինէ այդ կամուրջը, իր ճարտարապետներուն միջոցաւ պատրաստել տուած է յատակագիծերը։ Շոգենաւներուն մօտենալուն յատուկ մասերուն վրայ գարգարուն սրահներ պիտի լլլան։

Ընդհանուր ծախքն, որ քառասուն հազար ոսկիի չափ կենթադրուի, Ծովային նախարարութիւնը կամ փոխառութեամբ մը ձեռք պիտի բերէ և կամ իրեն յատկացուած ծախուց գումարէն պիտի հատուցանէ։

ԽԱՐԻԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Անտօն Սօքօ և Նիքօլի Գարամանի անուն անձեր 2.00 տրամ պղինձի փոշին իբրեւ ոսկիի փոշի ծախելու են Ծանի անուն ամերիկական միջնորդի մը։ Նախ մեզ մը ոսկիի փոշի տոկոր են իրեն իբրեւ նմոյշ և յետոյ պղինձի փոշի յանձներ են։ Ծանի մէկ քանի հարիւր ոսկի խաբած ըլլալով դիմած է ոստիկանութեան, որ խուզարկութիւններ կը կատարէ այդ խարեբաներուն ձերբակալելու համար։

ԳՕՍՕՎԱՒ նահանգին մէջ անցեալ յունիս և Օգոստոս ամիսներուն 1424 ծնունդներ և 1561 մահեր պատահած են.

ՍԷՂԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ արմտեաց գիներն բաւական ինկած են և հրապարակին վրայ անգործութիւն կը տիրէ, բայց միւս կողմէ հացը յիսուն փարայ կը ծախուի։

ԵՍԶՄԱՃԻ արհեստաւորք, ադիրատցիներ մը մատուցանելով Բ. Դրան, խնդրած են իրենց Քիօտաֆ տը Բօֆաս տալ՝ եազմանները անով ներկելու համար, ինչպէս կ'ըլլայ Եւրոպայի մէջ, որովհետեւ եթէ բուսական ներկերով զայնս ներկին, անկարելի կ'ըլլայ մրցիլ եւրոպացի բերուածներուն հետ։ Զեռնհաս իշխանութիւնն որոշած է որ Թնդանօթարանի վերատեսչութիւնն, երբ ուզուի, պէտք եղած քանակութեամբ Քիօտաֆ տը Բօֆաս տայ այդ արհեստաւորաց։

ՆՈՐ ՕՐԱԳԻՐ.— Փաստաբան Աֆֆան պէյ ժնոյշնորհ խնդրած էր վարձակալութեանց յատուկ պայմանագրութիւնները տպագրելու համար և առաջարկած էր հասութեց հարիւրին քսանը յատկացնել Համիդային Անկեալներուն կրթական նախարարութիւնն ալ պատասխանած էր թէ այդ ժնոյշնորհն նախապէս ուրիշ անձանց տուած է։ Ինդարեան ալ Բ. Դրան դիմած էր։ Կրթական նախարարութիւնը, պատասխանելով Բ. Դրան մէկ հարցմանը, տեղեկացած էր թէ այդ ժնոյշնորհը տրուած է ըստ տրամադրութեան գլխերու տպագրութեան յատուկ կանոնագրոյ յաւելուածին։ Բ. Դուռը յանձնարարած է նոյն նախարարութեան թէ այդ ժնոյշնորհն ինչ եղանակաւ նոյն կանոնագրոյն համաձայնեցուցած ու տրուած է։ Մէաբիթի ժողովը իսրկրգակցութիւնները կը կատարէ առ այդ։

ԱՆՁԱԳԻՐ.— Զեռնհաս իշխանութեան որոշմամբ, Սիրբէճիի և Հայոթ Փաշի երկաթուղւոյ կայարանաց մէջ մէկ մէկ պաշտօնեայ պիտի դնուի՝ անցաղերը քննելու համար։

ԲԱԿՈՒՉԱՒ օսմանեան հիւպատոսը տեղեկագրած է կայս. փառավարութեան թէ Թրիէսթէի վաճառականք օսմանեան երկիրներէ այլ և այլ տեղեր և մանաւանդ Շքոտրաի նահանգը կը ղրկեն՝ կրէտէի օճառի գործարանաց վաճառանիշը կրող գէշ տեսակ օճառներ։

ԳԱՀԻՐԷի իտալական քնդհանուր հիւպատոս կարգուած է Պ. Մաէա փոխանակ Պ. Բանձաի, որ ինչպէս յայտնի է, մայրաքաղաքիս իտալական դեսպան կարգուած է։

ԵՂԵՆԻՆ ծրագիր մը ղրկուած է Մալիյէի մէջ կազմուիլ այն յանձնաժողովին, որ պատրաստ ունի հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուլ՝ Եէմենի ծովեզերաց վրայ քէնգէքքի մաքսանենգութիւնն արգիլելու համար։

ԱՐԿԱՆՔ.— Ղալաթիոյ Սէնթճամիին մօտերը բնակող 95 տարեկան Լեհ հրեայ մը, առջի գիշերը, տանը վերի յարկէն՝ տանուրհիմ կանգուն բարձրութենէն մը վար ինկած և գլուխն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

—Շաբաթ առաւօտ Նորվեկեան չոգենաւի մը մէջ, որ Սէս ծովէն դուրս կելներ, ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Նաւասար մը, որ կայմի մը վրայ ելած էր, հասարակչռութիւնը կորնչցնելով վար ինկաւ և կողին ոսկորները կոտրտեցան։ Նաւատին նախնական գարմանիցն ետք դուենէք փոյտ Ղալաթիա ղրկուեցաւ հիւանդանոց գրուելու համար։

—Շաբաթ օրն, ի Բերա, Սբօնկքի չէնքին վերի յարկէն, ուր նորոգութիւնք կը կատարուին, քար մը վար ինկաւ և հոն գտնուող կոչիկ ներկողի մը ծունգը վիրաւորեց։

ԱԿՈՒՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակառներու չգոյութիւնը կը պատճառէ արտասանութեան և դէմքը կը տժգունէ։ Ականց լաւ ակառներու բնաւ կատարեալ ծամոզութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամոզութեան՝ բնաւ կատարեալ մարդոզութիւն չկայ, առանց մարդոզութեան իսկ անդամութիւն, առանց անդամութեան չիկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ նչէ կեանքը.—Ուրեմն խորհուրդ կուտանք ատամնագործ անձերու դիմել Տքթ. Գառի, միակ ատամնաբոյժն որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել ականներու և անաբասա ակառներն, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահատատուն ակառներ պատրաստել առանց քիմքն չի, կեռներու, զսպանակներու և այլն, որք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամոզութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամենէն ջղային անձինք կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Գառի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Այդէն, իրեն դիմողը կատարեալ պես գոհ մնալէն ետք միայն սակը պիտի վճարէ։

Ամեն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Բ.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Մեծ փողոց, Ֆրանսական դեսպանատան դէմ, 374 թիւ տունը։ 413

ԱՌԻԹՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Վերջացող շաբթուն 1000 քիլէ կարծր ցորեն հասաւ Րումելիի ու Խորհէնի տեսակ և ծախուեցաւ օխան 24—25 փարայ։ 10,000 քիլէ կակուղ ցորեն հասաւ և վաճառուեցաւ քիլէն 15—16 ղրուշի։ Կիրքա ու Ազիմա ոչ հասաւ և ոչ ծախուեցաւ։ 5000 քիլէ գարի ծախուեցաւ տեղական սպառման համար 8—8¼ ղրուշէն քիլէն։ 200,000 օխա վարսակ վաճառուեցաւ օխան 15½ փարայէն։ Հաճարի և եգիպտացորենի վրայ գործ չեղաւ, որոց գիներն են 16½ և 17½—20½ փարա օխան։

Ալիւրներէն հասան 3000 պարկ իպրիկ, 1000՝ Օտեսա, 300՝ վառնա և 1000՝ Մարսիլիա, որոցմէ ծախուեցաւ 4000 պարկ ընթացիկ գիներով։ Թեմիի վրայ մէկ քանի գործեր եղան. կարժէ 13½ փարա օխան։

Լուբիաի, բակլայի, սիսեռի և կտաւատի, կանեփի ու խաչխաչի հունտերու վրայ գործ չեղաւ. կարժէին հետեւեալ գներով։

—Լաւագոյն է որ ձեր պարտքը կատարէք։

—Լաւ ուրեմն, ոչ. բրի ինչ որ կրնայ հանդիսաւէր ինէ։ Հիմակ կարգը ձերն է գոյ-ծելու։

—Ի՞նչ կը սպասէք ինէ։ Չեմ կրնար դարմանել այդ մարդը մինչեւ որ չազատ տէք։

—Դարմանե՞լ, խնդիրը ատո՞ր վրայ է։ Մեծ չարիքներուն մեծ գարմաններ։ Լսեցէք իր ազգականները։ Քաչաճը սոսկալի է։ Դուք հոս բժիշկ և վիրաբոյժ էք։ Աչքէ ձեր սղոյը, ձեր գործիները, և կտրեցէք սրունգը։ Պիտի ազատուի, յետոյ վերքը կը կապէք։

—Նկեղ՛ք, պարոն ճարտարագէտ։ Չեզի չէ ինկեր իմ պարտքս ինձի ճանչցնելու։ Դուք հոս վայրենիի գործ մը կատարած էք՝ մարդուս կեանքը գոհելով ձեր ոսկիի ծարաւին։ Շնչարաժիշը ձեզ կիրեայ իրեւ անզգայ սէր տրուի առնել ամեն մարդասիրական նկատում տեղի տալու է, և գուք հիմա ձեր յոյսն իմ վրաս դրեր էք գձուձ գործողութեան մը պատասխանատուութիւնն ստանձնելու համար։ Զպիտի ընեմ այս բանը։ Ազատեցէք սա մարդը, նոյն իսկ մեծ կարեւոր մը աչք առնելով, բայց անյապաղ ազատեցէք։ Այն ատեն պիտի միջամտեմ։

—Ինչուս պէտք ձեր բարոյականը, տոքթոր. դուք հոս հնազանդելու համար կը գտնուիք։ Գործեցէք։

—Ես իմ իսղճս միայն հրամաններ կ'ընդունիմ, պարոն։

—Պիտի բռնադատեմ ձեզ։

—Ներեցէք, ասիկա խելօք պիտի կեցունէ ձեզ, քանի որ հոս կը խօսինք իրարու վայրենիներու։

Եւ տոքթորը լրմոլվեր մը հանեց։

Ճարտարագէտը կը փրփրար, մղեգին, չէ թէ ափրիկեցիին փրկութիւնն ուշացած ըլլալուն, այլ բժիշկին ընդդիմութենէն։

—Այս մարդուն կեանքին պատասխանատու պիտի ըլլաք։

—Դուք ալ պատասխանատու չէք քանի որ լաւագոյն կը համարիք մարդու մը սրունգը կտրել քան ձեր գետնուղին վտանգել։

—Հարկա՛ւ, ես պիտի հրթամ կտրել սրունգը։

Եւ դանակ մը ու սղոց մը առնելով ճարտարագէտը հանք իջաւ։

* * *

Անդուն դէն կը բարձրանային միշտ ահռելի աղաղակներ, որք սակայն երթալով կը տկարանային։

Տոքթորը, անձկոտ և ածգոյն, կը սպասէր որ հանքին խորը տեղի ունենայ լիք տագնապին մէկ կոշը, մէկ աղաղակը լսէ։ Ոչինչ։ Հանճիւններ զարս այժմ կը լսէր գետնուղիին բերնին ծռելով, և յետոյ ոչինչ... երկար լռութիւն մը։ Ինչ տեղի կունենար։ Ինչ նոր տագնապ առաջ եկած էր այդ վիրի մէջ։

Ինքն ալ վար պիտի ինչնէր երբ ճարտարագէտն երեւցաւ, աչքերը սեւեռած բիբը, ոչ ողոցը, ոչ դանակն իր հետ։

—Թչուառակա՞ն, ոռնաց տոքթորը. ի՞նչ բրիր այդ մարդը։

Եւ ճարտարագէտն, բատ երեւոյթին յոյժ հանդարտ, պատասխանեց խղդուկ ձայնով։

—Մեռա՛ծ էր... կլլանը երթանք։

Տոքթորը ահռելի կերպով կծկից չուրթերը, և իրոյ տուաւ։ Ծարակոյս չիկար. ճարտարագէտն սպանած էր իսկզ մարդը։

Բայց երբ իր սեղնակը դարձաւ, համակուեցաւ այն ողոսկալի ու անհերեթ հետաքրքրութեամբը որ մարդը կ'մղէ աչքով տեսնելու մահը։ Կողմնակի ճամբաներէ տոքթորը հանք դարձաւ, զորի պէս հոն մնաւ լապտերով մը և արկածի տեղն հասնելով քննից դիակը... ամին կողմէն չօշափից... Բնաւ վէրք կտրծքին ու գլխուն վրայ։

Բայց սիրտը գեռ կը բաբախէր։

Մարդը նուազած էր միայն։

Ազդարար

ՀԱԼԱԹԻԱ, 214 Հոկտ. 1895

Անուանին. եւ Վճարելի	Տարեթիւ	Անուանդրութիւն	Արժեցուցակ	Ընդհանրական Գիներ
100		Բես. Մէրիա A		65 —
100		» » B	1 %	44 20
100		» » C		20 10
100	1884			27 11
100		» » D	զոդուած	27 10
400			թղթուած	27 10
100			միջօրէի	27 11
100			զոդուած	142 ½
ֆր. 500	1870	Րումելիակ.	թղթուած	142 ¼
Անկ. վճռ.			միջօրէի	142 ¼
20 10	1890	Օտտանիէ 4 %		101 —
22 11	1869	Քրէտիթ Ֆէնց. Օ՛Ա.		11 36
10 5	1872	Մոս. Օ՛Ա. որ Շ. է. Վ.		6 25
140 140	1878	Լաւթիւմի		57 —
500 300	1889	Ընատոլուի (Բժմ.	3 %	605 —
500 500		Սրկանուղիք (Պրմ.	3 %	315 —
20 8	1882	Թրամուէյ (Բժմ.	5%	10 60
500 500			Պրմ.	500 —
500 200	1888	Օսմ. Ռէժի		21 30
1.40 1.40	1892	Օսմ. Միկարէթ 6 %		3 28
11 5½	1893	Օսմ. Ապահզրն. Ընկ.		8 05
500 500	1882	Զրի Ընկ. Տէբբասս		158 —

ՄԹԻԼՆԵՑ (Բրիմ՛ Dի ՎՐԱՑ	Օ. Ա.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	3	75
1 ամսուան համար	5	—
1 օրուան համար	1	65
Ուրդար	—	—
Կանխիկ (Հէվալսիպ)	1	—

ՄԹԻԼՆԵՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂիի ՎՐԱՑ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	50
1 ամսուան համար »	5	50

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Ս. Ա. 100 ղրշ.ին	110	16
20 Ֆրանգնոց	87	35
20 Մաքմնոց Գերմանական ոսկի	103	20
Ֆրանկ	51	20
Բուսպ Ոզմանլար	8	40
Մէճիտիէ	108	04
Մանր արծաթ	103	—
Մէճիտիէ	57	20
Տոլար Ղաւալիոյ Միացեալ	5	—

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ		
Լոնտոն 3 ամիս Դրշ.	110	05
Փարիզ » Ֆր.	82	95
Վիեննա 3 օրուան Ֆլոր.	10	90
Ֆրանք չէք Մարք.	18	45

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 12 Հոկտեմբեր

Բանկոպոս Դաս. Ե Կոմպ. Ֆր.	—	—
» » C »	26	65
D (Բացուած	24	75
D (Փակուած	24	87
Րումելիի երկաթուղի	144	37
Բրմրիպէ	477	50
Մարսիլիոյ Պարատաձուղոր	515	—
Սամանդէ	467	50
Ռէժիի Բաժնեվճարգի	490	63
Պանք Օթոման (անուանկն.)	744	63
Ռանճ Թրանսատլան 3 %	160	65
» » 4 ½ %	106	77
» Իտալական	89	—
Քրէտի Լիոնէ	810	—
Քրէտի Ֆոնսիէ	—	—
Քոնդուաս տ'Էսբռնդ	—	—
Սուէզի Բաժնեվճարգի	3388	—
Եգիպտական Միացեալ	524	75
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	235

ՎԻԵՆՆԱ. 12 Հոկտեմբեր

Րումելիի երկաթուղի Ֆիորին	74	70
Սամ. Ռէժի »	231	50
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	120	75
» Փարիզի »	47	72

ԼՕՆՏՈՆ. 12 Հոկտեմբեր

Հոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	65	—
» » B »	42	—
» » C »	26	50
D (Բացուած »	24	50
D (Փակուած »	24	62
Սամ. Փոխ. 1891ի 4 % Եբշիլ ընակ.	—	—
» » 1894 3 ½ % Եզպ. Հրկ.ով	—	—
Պանք Օթոման վճարեալ	19	37
Ազգային Երկաթուղի	13	50
Միացեալ Եգիպտական	104	75
Առանձնաշնորհեալ	—	—
Անվլ. Հոնտուրաս	107	50
Բուլկար. Փոխառ. 6 %	95	50
» » Նոր 6 %	97	—
Ռանճ Հէլլինական 5 %	32	50
» » 4 %	—	—
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	400

ՊԵՐԼԻՆ. 13 Հոկտեմբեր

Սամ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	99	—
Րումելիի Երկաթուղի »	135	10
Անատոլուի Երկիղ. ½ Գրկղ. »	95	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	3 6
» Փարիզի » 3 ամիս	80	65
Մակդոնական Երկաթուղի	—	—

ՏՈՔԹՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌՕՋԻՆ ԿԱՐԳԻ Վ. Ա. Ճ. Ե. Ա., Ա. ՄԵՐԻՒՆԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
(Հաստատեալ յամին 1852)
Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ատենասատիկ ցաւած ակառները, մէկ անգամէն ցաւազերծ կը լլլենն, ցաւով դիպել եւ բուժուած վերադարձնել նոյնական, նուրբ, ճաշակաւոր, եւ գիմացկուն արհեստական ակառներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, (բոտ տարկէր), ծամողութիւն, եւ ազատ առասանութիւն երաշխաւորելով։ «Կիւրթ» կոչուած բերնի դիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս սաեւ Ծխելեցուցիչ գեղերու, եւ նորահնար արգանդներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։
Թ. 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Եանիճի գարեջրատան դիմաց տարկը ճիշտ Զապտիեհանց դէմն)։
Դարեդիւղի յանմահրդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 նոր բացուած Խրիսօվկի փողոց ամէն օր։
Յ. Ֆ. Հաստատելու համար եւրոպոյ, եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբոյժներու՝ մեր ակառները դիպակի օդն ալ, ինչպէս նաեւ միւնետ կէս գիշեր դիւանդ կ'ընդունին Բերայի գոք թաղերի Շ'ին։ 410

Տ. ՀՄԱՑԵԱԿ ՔԱՀԱՆԱՑ ԷՖԷՆԴԻՆ
Տարերք աշխարհիկ լեզուի Ա. տարի 3 դրուշ, Բ. 5, Գ. 5, % 25 գիւղ։ Կենսագրութիւն Պետրոս Դուրեանի, 5 դրուշ։ Կը ծախուին Գոյսոյ գրավաճառաց քով։ 392 28—60

ՏՈՔԹՕՐ Պ. ՔԻՒՐԻՒՔԵԱՆ
ԲԺՇԿ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՅԺ
Ան որ անգամ Իւսկիւտարէն Գատը գիւղ Բէքիզ Թարլասը մին 16 տունը փոխադրուած ըլլալով հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր կէս բէ վերջը եւ կը դարմանէ, ամեն տեսակ ներքին եւ արտաքին հիւանդութիւններ։
Մասնաւորապէս ջղային եւ ծննդական գործառնութեց հիւանդութիւններն, նաեւ վերջերս Բռոֆէսէօր Տոքթ. Ռուի կողմանէ նկարուած Սէռոմով որ միշտ Պարի կնկայով պատրաստ կը գտնուի՝ տպագոյ կեղծմանչկ (գուշ պօղան)ի հիւանդութիւնները կը դարմանուին։
Շաբաթ օրերը կէս օրէ վերջը ձրի, երկուշաբթի եզ հինգշաբթի օրերն կէս օրէ առաջ էրէնի գիւղ Թօսթիկեան եւ Սաքաեան էֆէնտիներու դեղաբանները կը գտնուին. մնացեալ օրերն կէս օրէ առաջ Իւսկիւտար իջասիէ Սիմեօր Սէաթի եւ Գուլուճեան էֆէնտիի դեղաբաններն գտնուելով ուր երեքշաբթի օրերն իրեն դիմող հիւանդներն ձրի կը դարմանէ։ 345 32—40

Օ ՋՕԼԻՎԻԷ Տ'ՕՐԻԱՆ
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ՀՆՈՒՆԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱՐԵԼԻՆԱՑ
Սիւրկիւճիի եշմեարկաս տապրակի Զէքը Գիհ 7 ½ 19. Կալաթա, Օսմ. Պանկայի կից, Մէյրէսէ փողոց. 19
Լուղով կշիռ, չափաւոր գին, ապրանքները կը դրկուին, քաղաք եւ գիւղ, մինչեւ տուն։
Վ. Ճալ մասնց դիւրութիւն 333

ACTIONS MINES D'OR
SUD—AFRICAINES
ՕՍԿԵՀԱՆՔԻ ԲԱՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՕՓՓԻՆԳ—ՕՓՐԻՍԿԱՆ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴՐԱՍԵՆԱԿ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ
Գլխաւոր արժէքուղիներուն պարուներները յաճախորդներուս տրամադրութեան տակն են.
Ա. ՖԱՐՐԱ, Բանկիօր միջնորդ, կ. Պոլիս 429

ՀԻՆ ԳԻՆԻ
Երեսունչորսին տարուան և տասներեք տարուան, բժիշկներուն կողմէ յանձնարարուած, տասնամսոյն ու այլ և այլ տարութեանց, առնաբիւնութեան (անէմի), ինչպէս նաեւ նոր ապաքինած հիւանդներու համար։ Դիմել Օրթագիւղ՝ հանգուցեալ Մուրթաթ Ցակոբ ազան տունը՝ հայոց եկեղեցւոյն դէմ։ 261

ՍԿԱՆԻ ՄՕԴԻՒ ՁԱՅՆ ՕՇԱՐԱԿ
Ելլադզ, կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888
Պարոնայք Մզող եւ Ծուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքոյս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համոզուն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն ձեր հիւանդութեանց մէջ, կը պատասխանեմ որ ձեր Մօդիս Ծխան իւղն իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մսրտուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս պատասխանական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուշադիր է, մասնաւորապէս այդ յատկ պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱԶԼՈՅԵՆԻ ՓՈՇՈՒ Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին 235

LE QUINQUINA FERRUGINEUX
Երկաթին ու քինքինեան երկու դեղեր են դիւցազնական ազդեցութեամբ, առաջինը արեան տկարութենէ առաջ եկած բոլոր հիւանդութեանց դէմ, երկրորդն իբրեւ զօրացուցիչ։ Ուրեմն Պ. Կոմօ ճշմարիտ ծառայութիւն մը մատուցած է բժշկութեան՝ միացնելով զնոսա քինքինա ֆէրուժինէօզ և ասիկա կը յայտնէ պատճառն յաջողութեան որ ձեռք բերուած է ընդդէմ անարիւնութեան, քլորոսի, ստամոքսատապի, արեան սկսրացման։

SANTAL MIDY
Միզօրէն (Հնդկատան) կը գրեն մեզ թէ Սանդալի փայտին լաւագոյն մասերն արդէն բռնուած են հոչակաւոր Սանդալ Միտիի պատրաստութեան համար. Մենք նշանակուած քաքսիւլները միայն կը պատրաստեն գուտ և իւղոտ հիւթը օրուն ատրաց և ապահով ազդեցութիւնը չպատճառուր ոչ խիթ ոչ փչացում։ Նախամեծար կը համարուի նամնօրինակ ածան դեղերէն, երիտասարդական հիւանդութիւնները բուժելու համար։

SPLENDIDE CAFÉ
MAISON MEGUERDITCH TOKATLIAN
Menu du 14 Octobre 1895
HORS-D'ŒUVRES VARIÉS
POTAGES.—Consommé Tapioca, Potage Parmentier.
PATES.—Bouchées à la Reine, Pilaw Persan.
POISSONS.—Turbot sauce Hollandaise, Limande frite Luffaire Meunière, Homard en Remoulade.
ENTREES.—Poulets Pöellé Bordelaise, Filet de bœuf Manitenon, Noisette de mouton Périgueux, Croquettes de canetons sauce-tomates, Tasse Kébabe.
ROTIS.—Poulet, Dindonneau, Côtes de bœuf, Canetons, Rumsteack, Cotelettes de mouton.
LEGUMES.—Haricots panachés, Laïiue à la crême, Petits pois à l'Anglaise, Auberg. Béyendy, Auberg. Silkmes, Auberg. Mousakga, Tomates farcies, Courges farcies, Ragout courges et combots.
ENTREMETS.—Glaces: Plombière, Melon, Granit au Marasquin, Gateaux, Compôtes.
Déjeuner 20 piastres.
Hors d'œuvre, 3 p'ats et dessert aux choix sur la carte, vin compris.
Le dîner est servi de 7 à 9 heures.
Potage, poissons, entrée, rôti, salade, légumes entremets et dessert au choix, vin compris.
Dîner 25 piastres. 296

ԻԼԱՆ ՊԱՊ ՍԻՐԱՍՔԵՐԻ
Տաժուտ-Փաչա գերչաի հիւմայունէնա մէրպուէ օլուպ գերչաի հիւմայուներ մէգթիւր ճէպխանէսի իւէ ախորլարը ճիվարընտա վազը 2 գրամ իւգիւմ պազը իչպու 1311 սէչէսի Բուզը Գասարիտան իթիպազէն 2 սէնէ միւտտէթլի իչմաէ մէրբաճասի մէգթիւճէճկինէն Թալիա օլանլարըն պէհէր քազար վէ չարչանըպճ ւիւնլերի միւգափէճի պէհէրէճէ հազըր պուլունմազ իւրէ գերչաի հիւմայունը մէգթիւճէ միւրաճասի իչլէմէլերի իչուն օլունուր։ Նօ. 24 1—3

ՄԱՂ ԹԱՓԵԼՈՒԻ ՁՈՒՐ
Կարմրախի հրաշալի Բուամն նորագիւտ եւ պարզ անվնաս հնարուկ մըն է որ 1—2 վայրկեանի մէջ մարդոյ վրայի անճոռնի եւ ատելութիւ մազերը եւ աղուամազները (տյմա միւյիս) կը ջնջէ արմատէն եւ կը թողուի, առանց երեսի եւ մարքին վնասելու։ Սոյն հեղուկին ազդեցութիւնը միայն մազերու վրայ ըլլալով, ժամերով մարմնոյ մնալու ըլլայ մնաւ չպատեր մարքամատ ստպացած է. Պոյոյ մուրը հասարակութեան մէջ, որ մեծ մասամբ շնորհիւ սոյն հեղուկին վնասէ ցաւող գործածուած մուսթաֆա եւ գարշելի քաղաքացիական վասաներէն փերկուած էր Կործանելի տան եւ յաղթութիւն մէջ։ Պաշտօնապէս քննուած է եւ արժանիքն գիւծ գտնուած է։
Դիրքիմիին, Մաքրութիւն եւ Աղնիւթիւնին
Գինը 12 դրուշի կը ծախուի։

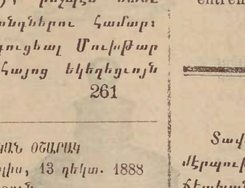

ՆՈՒ ՅՕՐՔԱՆՃԻՈՅ ՀՈՏԵԼՈՒՆ Ա. ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԵՐԸ
Բերա Պօն Մարշէի քով եւ Բերա Մեծ Փողոց Ռուսիոյ դեսպանատան կից Թիւ 433 (Թզիւտօրի) վաճառատուները գոյանան Մերկէպոյի փողոց թիւ 16 Ո. Սիմոնօֆի վաճառատունը (միջնաբանի). Նոյնպէս գոյանան Համամ մը խանի տակ Մանուսոյէ տամամէնի թիւ 3, 6 մի որ Թրանս վաճառատուներ։ Պահեստ, Գաղու եւ Գօնա, կը գտնուի գրասենեակին մօտ։ Բրուքրեան եւ Մէրկուրի ճեան (նէյճի ճամի) էֆէնտիներու գեղաբանները. կը ծախուի մեծաքանակ։ ամեն գեղ ամառանոցները միանգամայն Սիմոնօֆ էֆէնտի եւ Թրանս վաճառատուներ։ Իզմիր եւ Յօգիպտոս եւ այլն պատուաւոր գործատորը կը փնտռուի։ Իզմիր 6 վրայ որ Թրանս վաճառատուն։ Գառաներէն Հրանտ ընդհանուր էմանէճերի միջոցաւ։ 389 31—70

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՌՆԿ.

1881 Մարտ 20/ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքաիա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր՝ ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ.—ԿԵԱՆՔԻ.—ՓՈՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱՆՔԻ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	63,000,000 ֆրանք
1894/ի հասոյթը	24,500,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճրծ. է մօտ	90,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱԻԴԵՍ
Պոլիս Ձեյլ Ղէյ խան, թիւ 22, 23

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Զեօվկէբի փողոց, 14
Գրասենեակ Ս. Ժ. ՌՈՐԱՆ, եւ ԿՈ. 621

Ֆինկ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՋ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԳԼՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՒՈՒՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

"ՓԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրերն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

326

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անվիճապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Գալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիճալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ

Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՆԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
20 ՍԵՓԵՄԲ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՅԱՒԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵՂՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՑ, ՂԱԼԱԹԻԱ 28

Les Seules purgeant sans Coliques

PILULES SAVONNEUSES BOISSY

LAXATIVES
PURGATIVES
RAFRAICHISSANTES

La Boîte de 40 Pilules : 2 fr. franco.
Phie BOISSY, 2, Place, Vendôme, PARIS

ՊՈՒԱՍԻՒ ԱՅԱՌԱՁԻՆ ԴԵՂԱՏՈՒՏԸՐ
միակ լուծողականներն առանց խիթի բուժում գլխացաւերու, ջղացաւերու, պնդուկնան, աղեաց անուժութեան եւայլն...
Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս, դեղագործ Քանցիւկի քով, Բերա, Մեծ-Փողոց, 249 370

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՑՔ
ՄԷՍՍԱԺԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի և Աեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երեքուշաբթին հանդիպելով ի Հալը։

Լոնտոնէ մեկնումէ ամեն կիրակի. Մարսիլիաէ մեկնումէ ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն, դէպի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբաթն, սեպ. 28էն սկսեալ, դէպի Բալամադա, (փոխոխակի ճանապարհ) Շերա, Մէլանիկ, Տէմէ-Ագած, փոխոխակի Քաւալա ու Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկն էմ դէպի Մարսիլիա, Հալը, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առաւուան ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէմէ-ագած ն (փոխոխակի Քաւալա), հինգ. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբաթն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէ նէն, հինգ. 18էն սկսեալ։

Բաց ասոր, ամեն տասներինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, հինգ. 11էն սկսեալ Սուրիոյ ձծին շոգենաւը կ Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԴԻՒ
Հինգ. 31էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասներինգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնումէ դէպ Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրութեան) Վաթի. Մամուռա, փոխոխակի Հալեպա, Պէրութ, Լարնաքա, Մէսսին, Իզմիր, Իզմիրէն Լարնաքա, Թրիքօլի, Նորէն Պէրութ, Ալեքսանտրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նաւ փոխադրութեամբ, Պէրութ դէպ ի եաֆա եւ Բոր-Սայիտ։

ՕՏԵԱՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԴԻՒ
Ուղղակի երթեւեկ կիսամեայ Լոնտոնէն, Հալըէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնումէ երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, հինգ. 7էն սկսեալ։

ԱՂԱՏՕՂՈՒ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԴԻՒ
Ուղղակի երթեւեկ տա ներինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հալըէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնումէ կիրակի կէսօրին դէպ ի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Գաթում։ 425

ՇՈՒՏՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՍԻԼԵԱՆ
Ն. ՐԱՖԻ և ԸՆԿ
Մարսիլիայէ և Պալեարմ դէպ Լեւանդեան նաւահանգիստներ շոգենաւագործութեան քանոզ

Սկիպաուի չոգենաւը Նոյեմբերսքը պիտի ուղեւորի Հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն Տրապիզոն և Պաթում Հինգ. 15ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Ամպռուի չոգենաւը Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Իզմիր հանդիպելով Հինգ. 15ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնեն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ոապղալէ և արագ ուղեւորութիւն
Նաւուղեղի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել գործակատար
ԹԻՐՈՒՔ ԸՐՈՒԻ
Մասուհնէ փողոց Թ. 10 138

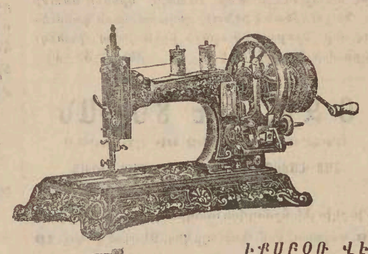

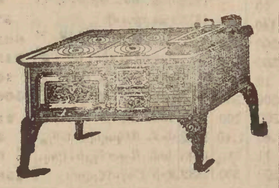

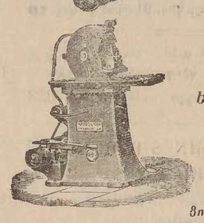

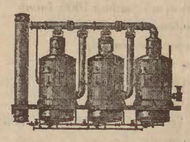

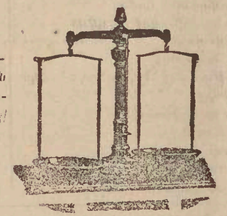

ԼՐՄԲՕՌ ՎԷՐԱՆՑ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱԳԻՏ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ՌՆՆԱՅԻՒ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՇՐՋԱՆԱԿ

Յուցադրութիւն մեքենաներու եւ գերմանական Ճարտարագործութեան այլ նիւթերուն Գալաթիա, Բէր էմպէ Բազար եւ Մէհրէմէ փողոց, Թիմարէյ խան [Նաեւ էմիլ Մայեր եւ Ըլժիի]

Մեծ մեքեր զանազան մեք նաներու որք են՝ շոգիշարժ մեքենայք, կազով ու բարիւղով շարժող մեքենայք, որոց ոմն շարժմն կը դառնայ մեծ չուանիորդն ուզէ։ Գարգ քարերի լամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 սիլոգրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարեայ կը գտնուին նաեւ Ճախարակներ, շարժ մեքենաներ, գլուան բացող մեքենաներ, երկաթեղինդներ, եւ ամէն տեսակ մեքենագործական, գարշտուեանան, կոպարարտեանան, տատմծագործութեան մեքենաներ, ջրի մղներ, հնդկագործական մեքենաներ, շալաներ, գերմանական երկաթէ գնացանիւներ, ասֆալտ, խայծդանաւոր քարտոն, խոհանոցի անօթներ, կազի լամբարներ, ճեմիշի և գմաջը, պիսիքէդ, կաբի մեքենայ, եւն. եւն.

Մասնաճիւղ
ԱՒԿՆԻ, տան վրայ փողոց, 11 նախկին Գալաթա Աւէնիւի]

Ներկրոնները
ՀԱԼԱՆ Կ, Թոմրեանի Յաղ, ՊԻՐԿՈՒ, Բլիւտան փող.

Ներկրութիւն
ՕՆԼԱՆ Կ ՄԵՐԻՈՆ ՔԼՐՈՒՔ ՔԱՒՏԱ
ԻՊՄԻՐ ՀԱԼԷՊ ԴԱՄԱՍԿՈՍ ԵԱՖԱ

Վորֆէ, Զմնեղա, Բաղրաս, Քալամաղա, Շերա, Վեյս, Ալեքսա Նարիա, Դամիըր 36

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի գրամ	10,028,000
Ցարեկան հասոյթ	23,250,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱԻՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մեծերառնոցներ և բոլոր ենթակայութիւնները և ստացա մէջ գտնուած վճռագրերը և կարասիները խիստ չափաւոր սակագնօք

894 Ընդհ. ներկայացուցիչ Կ. ՊՈԼՍՈ

ԴԱՒՈՒԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գապու, Ղնանիաթիս խան. 12, 13, 14

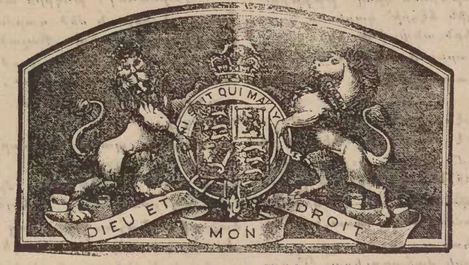

ՀԻՆ ՊՐԱՆՏԻ

Ժ. Ֆ. ՄԱԿՆԱՄԱՐԱ

ՔՈՆՅԱՔ
ՇԱՐԱՆԴ ՏԱՐԱՆՍԱ
ՄՄԵՆ ՏԵՂ ԿԸ ԴԱՒԱՈՒԻ

340

Ունենալու համար ճշմարիտ Վուր

VICHY

(Ֆրանսա)

Ազդարար անուանը պիտի և փնտրել մեքենայ տարբերութիւն վրայ։
CELESTINS.— Դեղատուն, ուրկէ տարբերու։
GRANDE GRILE.— Լեռրէ։
HOPITAL.— Սասանցի։
Նոյ տանիլ Ազդարարը նշանակելու։

ԱՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՏՆԱՒԱՑ
Երբէ-Լեա-Երէան Աֆլեայ, Կ. Պոլսոյ
և Օսէասյէ ԴՂԷ—

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՄԸՆ ՕՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2000	Թլամինիա	1600	Բաւէրիա	5200
Անճէլս	3000	Կալիֆէ	3500	Քաֆէ ուէլ	1700
Արօլս	5500	Կիպրանս	2200	Բլաֆօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօյս	1000
Արիստօ	3000	Կրօնիա	2200	Գոնիդօ	2800
Գաւանս	3000	Հիօ	2000	Բիւտիս	4400
Գօրտոնիս	2200	Հիւսուիս	3000	Ռիւտատ	0
Գրաւօ	2000	Հինտու	7000	Ռայս	3000
Գրիֆֆալս	8800	Համպէրգ	1200	Ռօսէ	3500
Ֆէլքս	2600	Այակօ	5000	Ռօզպրիս	3500
Ֆալիրսս	2500	Զիւնօ	2300	Սալէնտ	4000
Ֆամէօ	2100	Էէլսս	2000	Սանդիայս	5200
Ֆագօ	2000	Թլդրինօ	4200	Սարֆֆօ	2000
Ֆօսմօ	2700	Քօնինօ	2200	Սիլվինօ	2000
Զիրալօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գինօ	5500	Լէբանինօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուբաս	1200
Տիգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօվինօ	2500	Մարսէյզ	4300	Թօրթիսօ	900
Տուբօ	1800	Մարգէլս	5500	Ուրպինս	5000
Տրաւս	2100	Միլն	2000	Վլտիսրնս	5000
Քաղանօ	1600	Մուրինս	3100	Ելտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէքս	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթս	3200	Օրլատօ	3000	Տիֆանինս	200
Տլանօ	2600	Օռէլիս	5000	Ձրմաց	300
Ֆլաբն	800	Զգրանս	4500	Ձէրօ	110
Ֆիտօ	700	Զդրօ	2000	Մօսրինօ	120
Էմիրզըն Մօնարք	8000	Ռիրժերզն Մօնարք	8000		
		Լուիզն Մօնարք	8100		

Քոնկօ չոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հերէն մեկնած է ամսոյս 4ին և 15ին հոս կը սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ եւ Որդի
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւլիւք Միւլէք
232 խան, Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏՄԱՏԵՈՍԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՐՃԻՐԸԿ)

ՄԱՐՄԻՆ ԶԳԱՑՆ ՅԱՌԱՋ ԲԻԶ

Լիովին ոչ լաւ և սպասով

Գործածեալ ձեռամբ ՍԿՕՏԻ և ԳՕՒՐԻՆԻ
ի Նիւ-Եորք։

կաթին չափ անորժահամ է

Որու ձեռ հաճ էնալ իւղի բոլոր յատկութիւնները զուտ։ Հրաշքօրէն ընդունուած է, անորժ համ ու հոտ ունի, դիւրաքամելոյ է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Ի վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԼԷ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

133

ՀՐ. ՏԱՐԻ 3491 (Ն. Տ.) 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1895 — 3 ՀՈԿՏՏԵՄԲԵՐ 1895 — 26 ՐԷՊԻԼ ԱԽՐ 1313 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՄԱՍԱԿ ԿԱՄ ԵՒ ԻՍԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ

Դալաթիա, Կ. Պոլիս

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՒՄԱՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամեհան արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օսար երկիրներէ Տարեկան մրամբ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընծիւր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Յատուկ թղթատարի ձրկմբ միջոցաւ Դրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն եւ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԲԱՂԷՈՒԻ ՅԱՋՈՂՆԵՐԸ

Մարդուն հետ անհետանալու չէ իր սկսած բարերար գործը. գիտնականին մահուամբ, օրինակի համար, պէտք չէ թողուլ որ ընդհատուի փոր գիւտերուն չարքը։

Ա յս հարցը ներկայացաւ բնականաբար Բաղէօուի գոգային առջեւ, և մեռնողութիւնը հարցուցին թէ ինչ պիտի ըլլար անոր անունը կրող հաստատութեան ճակատագիրը։ Եւ տարակոյսները փարատեցան իսկոյն։ Վարպետին աշխատակիցներն, աշակերտները պիտի պահեն պահպանեն զայն անփոփոխ, չարունակելու համար անոր սկսած մէդոտներուն կիրարկումը։ Բաղէօուի գործը տեւական պիտի մնայ։

Արդէն, անոնք որ կոչուած են ապահովել այդ տեւականութիւնն, իրենց գիտական աշխատութիւններով նշանաւոր հանդիսացած էին անոր կենդանութեան ատենէն իսկ։ Տոքթ. Շամպերլանն էր որ Բաղէօուի հետ գտաւ ածխախոտին մէջ բոլոր անոր՝ այդ ահռելի մոխրոյն պատուաստը հնարելու։ Տոքթ. Կրանիէ, Շաուէն և Շանդմէս անոր բազմարդիւն աշխատակիցներն եղան կատարելագործման վրայ կատարած ուսումնասիրութիւններուն մէջ։ Անոր աշխատակիցներէն մէկն էր, Տոքթ. Հաքիքեան, որ այնքան հրաշակ հանել սկսաւ քղձերուն պատուաստը դանելու համար իր կատարած նուսգրութիւններուն վրայ։ և գործեալ, Բաղէօուեան հաստատութեան բժիշկներէն մէկն էր, Տոքթ. Ռու, որ գրեաւ կեղծաշունչ չիճադեղը։

Ուրիշ, գիտնականն որուն մահը կ'ողբայ Ֆրանսա, անցողակի հետք մը չի պիտի ձգէ. իր գիւտերը պիտի կատարելագործուին, պիտի ընդհանրացուին անոնց կողմէ որոնք իր աշակերտները, օգնականները, բարեկամներն եղան։ Ասոնք առաջ պիտի տանին իրենց գիտութեան ու անձնուիրութեան գործը, իրենց մաքառումը մարդկութիւնը վարակող ախտերուն դէմ. գիտութեան այս արի աշխատաւորները՝ նոյնքան համեստ ու անձնուէր ոյքան հմուտ՝ իրենց անունը ծածկուած կը պահեն, բաց ի Տոքթ. Ռուէն զրուն գիւտն այնքան արագ ծաւալում մը ունեցաւ, թէեւ նա ալ չէր ծածկը իր գիտցութիւնը՝ տեսնելով իր անունն այնքան յաճախ յիշատակուած մամուլին մէջ և իր կենդանութեան պատկերագործութիւններուն մէջ։

Տոքթ. Մօռիս տը Ֆլէօռի՝ Բաղէօուեան հաստատութեան վրայ իր հրատարակած մէկ ուսումնասիրութեան մէջ զայն նմանցուցած է աշխարհականներու վանքի մը ուր իւրաքանչիւր ոք մոռնալով իր անհատականութիւնը, գործին օգուտը կը փնտռէ։ Տեսակ մը միաբանութիւն կը գտնուի, կըսէ, ոգ նշանաւոր գիտնականները որոնք անդուլ անդադար կ'ուսումնասիրեն աշխատանոցին մէջ և կամ կերլման հեռուները տանիլ՝ ժանտախտ, քոլերայէ ու դեղձին տենդէ վարակուած երկիրներուն մէջ, սիփոփանք ու դարման. միաբանական միտք մը ունին. իւրաքանչիւրը շատ աւելի հոգածու է իր պատկանած հաստատութեան վարքին քան իր անձնական համբաւին. Նախանձ ու հակառակութիւն չեն գիտեր, եւ ասոնք, ամեն մեկը, հոյակապ գիտնականներ են ոմանք կրնային իրենց վարքի խազմն ունենալ վարպետին հռչակած գործէն, ու ծաղկուած կը մնան ինքնայօժար։ Ապրելու և աշխատելու միջոցնան համակ մը ունին զոր գիտիը հաճոյք կը պատճառէ, համեստ բնակարաններու մէջ կ'ապրին ուրիշով կը գոհանան, գիտական փոխակ մը կը կազմեն միակ և բազմաճիւղ գործի մը յատկացած, զայրոյ հիանդութեան դէմ. գտնելու համար անոնց անչահախնդրութեան վրայ, բանական է ըսել թէ Պ. Տիւքլօ, հաստատութեան գերատեսչը, որ 4000 ֆրանք կը ստանայ, անոր կէսը լրացած է ուրիշներուն ճաշը բարւոքելու համար. անցեալ տարի Պ. Ռու 7000 ֆրանք կը ստանար որուն 3000ը նուիրեց հանպատեան գործուկին։

* * *

Երբ մեկը երթայ մօտէն տեսնել անոնց աշխատութիւնը, պիտի բերկրի թէ վերակին նախանձախնդրութիւնը չատ ճիշդ է։

Գիտէք արդէն թէ այդ հռչակաւոր հաստատութիւն 1888ին հիմնուեցաւ Հանգանգրութեան մը միջոցաւ որ, չէնքին կառուցուելէն առաջ, երկուք ու կէս միլիոն ֆրանք արտադրեր։ Նախնական նպատակն էր կատարելագործել բռնուած հիւանդները գարմանել, Բաղէօուեան դրութեամբ։ Բայց գործը հեղգնետ աւելի ծաւալում առած և վեց ճիւղերու բաժնուեցաւ։ Ամենուն ամենէն հետաքրքրականն է ճիւղը որ հաստատուեցաւ ոչ միայն գիտական խուզարկութիւններ կատարելու համար ի սէր գիտութեան, այլ նաեւ գարմանելու համար ժանրաւոր կամ միքրոպային ախտերը, տարափոխիկ հիւանդութիւնները։

Միքրոպաղնեական աշխատանոցին պետն են Տոքթ. Շանդմէն, Նօքառ, Շաուէն և Մեչնիքոֆ, չորսն ալ անխոնջ խուզարկուներ։ Ցիշելու արժանի է նաեւ Տոքթ. Եէրսին, որ Թանքինէն վերադարձաւ ուր ժանտախտը կ'ուսումնասիրէր և Մասակասքար պիտի երթայ ընդհատական կերլը ուսումնասիրելու։ Տոքթ. Քալմէթ՝ որ օձի թոյնին պատուաստը գտնելու կ'աշխատի և որ Լիլի մէջ Բաղէօուեան հաստատութիւն մը հիմնած է, և Տոքթ. Նիքոլ որ Պ. Պոլիս կը գտնուի իբրեւ անօրէն միքրոպաղնեական աշխատանոցին։

Այս բոլոր գիտնականները իրենց անձը նուիրած են իրենց փրկարար գործին. իւրաքանչիւրն իր գիւտին ու գիտութեանց փորձը իր անձին վրայ կատարելը պատականութիւն կը սեպէ իրեն. այսպէս ըրած են Բաղէօու, Ռու և Հաֆքին։ Ուրիշ բժիշկներ, Տոքթ. Մէնիլ, այս վերջինին փոքձերուն ենթարկեց իր ձեռքը, քոլերայի պատուաստը կրնայ ըսել թէ չի վախնար միքրոպներէն։

Կը պատմուի թէ Բաղէօուի օգնականներէն մէկը վտանգաւոր վիրք մը կատարած էր ինքն իր վրայ. այդ օրը իր վախճի մէկ բաւականին կը հանդիպի որ ամօթալանքէն ամենէն անպատկառ յանդգնութիւն ունենայ որ երեսատրէ հետս հանէն, ապ հետաքրքրէ երկիրները, փոզոչ փոզոչ, տանէ տան պատի իր լաւկան երկը ամենուն ականջին բզզալով։ Աղջկան այս լալիքը ընդհատ իսկ բաւական էր որ, քան այն մարդոց կարծիքին, կորնցուցած իր ունեցած իրաւունքը, — թէ ունէր։ Կուգին երեք որ աղջիկը տեղը նստեր ու համբերութեամբ սպասէր որ, եթէ ժամերը չհատ, դիպերապարը գար գինքն առնէր. Պատուական մտածում արարեր։ Օրերով Արուսեակի գոյնական ոգին այնքան զօրաւոր բան է ըմբռնել ուրիշին։ Առանց յայտարդ մեկնաբանութիւն մը տալու, որ թերեւս երբէք չպիտի ներկայանար իրեն, պրպտան անվախճան նպատակի մը դիմիր էրլոր կնոջական բոլոր արտաճմիկ ազդերը, բոլոր թյացուցիչ կանչուըտուքը ու ժեստերուն գանգատները տարաձեւով ամեն կոմ ու ճարտարդանքի մը մէջ բռնելով ժամկոչը որ կը խուսափէր իրմէ։ Իրաւ, այս հնարամտութիւնը ամեն մարդու, մանաւանդ ամեն ազգկան ձեռքէ չի գար, բայց գործադրութիւնն ալ, ինչպէս տեսանք, զարմանալի կերպով յաջողցաւ։

Պատ՛ւ ուրեմն օրիորդ Արուսեակ, — այժմ տիկին Արուսեակ Ա. Սուքիասեան։

Երգիկացիները, որոնք աննպաստ աչքով կը դիտէին Պոլսեցի աղջկան վարմունքը և կը պատրաստէին դայն հիմակ կրնան ուրախ ըլլալ որ ինչպէս կարելի է չատ լուսութեան անչէրով լցուած ըլլայ. անահման համակրութեամբ լցուած էր հէք աղջիկը երբ ճամբայ հրաւ Պոլսէն, փառաւորական յուսակութիւններ չունէր անտարակոյս Ջ՛պիտի սիրէր ամուսինը,— ամենէն ազատ երեսակրութիւնը. արդէն սէրն էր որ այդ յանդգնութիւնը գործել տուաւ իրեն, և, հետեւապէս, չպիտի խաբէ զայն։

Ինչո՞ւ ուրեմն, բոլոր այս անհիմն նրկատումներով, այդ մեծ երջայրները իրենց տանն չանքն ըրին անոնց ամուսնութիւնն արգիլելու համար։ Ու հիմակ, գաւառական կրօնական ժողովին միջամտութեան չորրէին գործը նպատաւորապես կրգադրուելէն ու գոհացում արուելէն ետք աղջկան պահանջմունքներ, ի՞նչ երեսով պիտի նային իրենց հարսին երեսը։

ՓՐԱՆՍԻՍԻ Գիտութեանց Ակադեմիին երիցագոյն անդամը, Պ. Ֆէլիքս Իւլիտ Լառէն, մեռաւ նախորդ չաբթիան։ Ուսումնասիրած էր և նշանաւոր վիրաբուժ մը արուի։ Իր երեսատարութեանը, պնուրարական ծառայութեան մէջ գտնուելով իրեւ բանակի վիրաբոյժ, հետազօտած հարկ հանից և 1873ին հանգուցեան կոչուեցաւ, Պատերազմէն խոչ առաջուէ։ Լէգէոնի պատերազմէն առաջ 1850էն ի վեր կանդամակերպ գիտութեանց Ակադեմիին բժշկական բազմաթիւ հրատարակութիւններ ունի։ Պահ մը մասնակցած է նաեւ քաղաքական կեանքին։

ՕՏԵՆ քաղաքագիտութիւնն ըստ սովորութեան հրատարակած է իր իրաւաստութեան մէջ գտնուած տրամադրելի պաշտօնները որուն ցուցակը որոնց համար յարմար անձեր կ'ազդարարէ։ Ասոնց մէջը անհամեմատ աւելի է ներկայացած պաշտօնեաներէն։ Բարկի նախարարութեանը համար ամեն տարի 40—42 դատարակ կ'ուզուի, և 1894ին ներկայացող ընտրելիներու թիւը 1850 ի կը հասնէր Նոյնպէս վարժուհիներուն համար. 54 քոյ պաշտօնի 7139 ընտրելի ներկայացած է։ Թղթոյի ներհանապետի մը համար 134 ընտրելի կը ներկայանան։

Քաղաքագիտութիւն է որ կը նշանակէ երկարդ կարգի ծիսպաճառները. արդ, ասոնցմէ 8 բանուելութեան տեղ մնացած քառասուն 2679 խնդրանք ներկայացած է։

ՄԱՐՏ-ՊՈՒԻՆ, ամերիկացի նշանաւոր երգիծաբան գրագէտը, յանձն առեր է տարին երկու ծիծաղաշարժ կատակերգութիւն գրել Նիւ-Եորքի գլխաւոր Քաաքրոնին համար, երեք տարի չարունակ։ Այդ երեք տարիներուն մէջ 20,000 տոլար կամ 100,000 ֆրանք հեղինակի իրաւունք պիտի տասնայ։

ԹՆՋՈՐԻ տեսակներն այնքան բազմաթիւ են որ զանոնք բուսաբանօրէն գասակարգութեան մը վերածելը անկարելի եղած էր միչեւ հիմայ։ Վերջերս, Էքսի համալսարանին ուսուցիչներէն մէկը, Պ. Շաւալ փոքր, բնիկ Նորմանտացի, համբերութիւն ունեցեր է այս աշխատութիւնը կատարելու, գոնէ իր բնագաւառին խնդրոներուն համար։ Արդիւնքը հետաքրքրական է։

Պ. փոքր երեք գասակարգի կը բաժնէ խնձորները. 1ո կանխագաս կամ կակուղ. 2ո երկրորդ ատեճանի. 3ո հասունցած։ Առաջինները 141 տեսակ կան է, երկրորդներն 553 և երրորդներն՝ 318։ Ընդհանրը 1012 տեսակ։ Բայց խնձորի այս վիճակագրութիւնը հոս չաւարտիր. քառասունի չափ տեսակներ ալ կան հոգի որոնք վերյիչեալ դասակարգերէն ո՛չ մէկուն չեն պատկանիր։ Այս հաշուով 1050 տեսակ խնձոր պիտի գտնուի միջին Նորմանտիոյ մէջ։

ՁԱՐՏԱՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ընկերութիւն մը հիմնուեցաւ ի Թանվանատ, Նիսկարա չրվեժին մօտիկը, իր գործադաշնութեան մէջ ինքնաշարժ մարդիր կը չինուին, որք եւ լեռնաթագնաւորեմամբ կը չարժին։

Այս հզակաս մարդիր պիտի ծառայեն ծանուցումներ պտրաստելու Նոր-Աշխարհի քաղաքներուն մէջ. երկու մեքեր բարձրութիւն ունին ու կը չատաչանան ծանրագոյ կանգնաւոր ու վիհ ընթացքով։ Առաջին փորձերը կատարելապես յաղողեր են. ինքնաշարժը առջեւէն կը հրէ ձեռնասայլ մը օճառներով ու գեղագեղիկով լցուած և ծանուցումներով ծածկուած։

Եւրոպացւոյ մարդն ունի նաեւ իր ատամնաքին մէջ պահուած ձայնագիր մը, անանկ որ հայերի մարդիկ կ'ըսէ, չատ կըրկնուած պէտքերու պէս։

ՁԱԲՈՆԻ մէջ թատերական գործը նոր բարեփոխումներ կը կրէ չթագուհիին նամանաւորութեամբ որ չատ կը հետաքրքրուի անով։ Ձաբոնուհիները որոնք մինչեւ հիմայ քիմի վրայ չէին երեւնար, արտօնուեր են գերատեսական ասպարէզն ընդարձակ Թագուհին ճաբոներէնի թագմանել կուտայ եւրոպական ընտրելագոյն ստեղծները, և մինչեւ իսկ հելլենական հին ողբերգութիւնները։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ» (95)

ԻԻԼ ՏՂ ԿԱՍՊԻՆ

ԲՕԼԻՆ ՏՂ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

—Ես ձեզի համ, ինչ կուզեք ըրէք գիս։ Ա՛լ իրաւունք չունիմ ընդդիմանալու, ըրեցուցանելու։ Ա՛լ իրաւունք չունիմ մտածելու... Ա՛լ Թչուառական մըն եմ որ ամեն բան ձեզ կը պարտի և որ երբէք չպիտի կրնայ բաւական հրատապիտութիւն յայտնել ձեզ։

Մարքիզը անոր երկարեց իր բազուկները։

Ծեռոյ, կեղծաւոր երեսյթով, զոր գիտէը առնել ի հարկին, սրտին վրայ սեղմեց զայն՝ մրմնջելով.

—Քեզի զրածիս փոխարէնը լիովին ընդունած պիտի ըլլամ եթէ չարունակես իրբեւ զաւակ նկատել ինքզինքդ ու սիրել գիս։

Մարք Թչուառական ծերունիին ձիրը նետուեցաւ հեծկլտալով և սա ազատին արձակելով.

—Հայր իմ, ճշմարի՞տ հայր...։

ԺԱ.

Առաւս մը, ժամը տասնին մօտ, քոզարկեալ սեւազգեստ կին մը, որուն երեսը սաստիկ տժգոյն կ'երեւար ժանեակին տակէն և որ գժուարաւ կը կենար սրունգներուն վրայ, որք կը դողային իր տակ, երկչոտ ձեռքով մը կը քաշէր նիքէէ օղակը որ կախուած էր Մալէրպ պուլվառը՝ Իւվուա մարքիզին պատկանող ապարանքին փոքր մասնաւոր դրան քովէն։

Այս կինը, անչուշտ գուչակեցին մեր ընթերցողները, Բօլին տը Միրհանն էր որ որոշումը կուտար հրթիռ իր ամուսնին տան մէջ փնտռել իր գաւակը և յայտնել զայն Թչուառականին ձեռքէն որ դողցած էր զայն։

Անհնարին էր ըսել խեղճ կնոջ յուզումը՝ այս դիմումն ըրած պահուն։ Բօլին այնքան ուժգնին կը զգար սրտին բաբախումը որ իրեն կը թուէր թէ այս անգամ պիտի մեռնէր։ Դիմովի պէս կը դանդաղէր։

Ցորմէ հետ տեսած էր իր գաւակը ձիու վրայ այն պարագաներուն մէջ զոր պատմեցինք, Բօլին չէր ապրիր այլ եւս... Գիմաբերտ անցորդներէ վերցուելէ յետոյ, ճամբու դրուելով իր տունը դարձած էր չախչախուած, գրեթէ կիսամեռ։

Անկողնին վրայ դեռատելու հազիւ ուժ ունեցեր էր և հոն մնացեր։ Բուռն տենդ մը տիրած էր վրան և օրերով չաբաթներով անհնար եղած էր իրեն ոտքի ելլալ, հակառակ իր բուռն փափագին։

Յաջորդ օրն այն օրուան որ անկողին մտած էր, ժամն